

INTERJÚ BENEDEK ISTVÁNNAL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy elmélyítse és új nézőpontba helyezze az 1956-os forradalomról és szabadságharcról tanultakat. Feldolgozását 8. és 12. évfolyamon egyaránt ajánljuk, különös tekintettel fakultációs (esetleg szakköri vagy érettségi előkészítő) csoportok számára. A foglalkozás zárásaként budapesti vagy Budapest környéki iskolák fel is kereshetik Csillebércen a ma szabadidőközpontként működő egykori Úttörővárost.

A feldolgozás csoportmunka, projektmunka, pármunka (részben házi feladat) formájában történik, s a diákokat a legújabb kommunikációs és digitális eszközök használatára is sarkalja.

Elsősorban **összefoglaló, ismétlő-rendszerező órák** ideális.

Nevelési célok: A tanuló felismeri, hogy amikor egy esemény bekövetkezett az okait kutatjuk, nemcsak azt a kérdést kell feltenni magunknak, hogy miért következett be az esemény, hanem azt is, hogy miért nem valami más történt helyette. Átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja.

Megismeri és átérzi a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta, de tudatosítja, hogy a gyerekek teljesen más képet alkothattak a korszakról.

Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, internálás, ÁVH, besúgó hálózat, egypártrendszer, pártállam, reakciók, koncepciók, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1945, 1956. október 23., 1956. november 4.

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázaltos összefoglalása:

- Órát megelőző házi feladat (kérdéssor)
- Órai vagy tanári külön ellenőrzés, majd a filmes interjú irányított kérdések általi frontális megbeszélése
- Órai munka / házi feladat (projekt) csoportmunkában/egyéni

A tananyagegységet **szóbeli értékelés és jegyadás** zárja az elkészült projekt, az órai munka és a tanulói óravázlat alapján.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: tekintsétek meg a Benedek Istvánnal készült interjút, majd válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. Benedek István leírása alapján a Gömb utcai iskola ifjúsági zenekara, és vezetője, Nemesszeghy Aurél híres lehetett a korszakban. Keress az interneten ezt alátámasztó vagy ennek ellentmondó adatokat!

.....

.....

2. Nézd meg a csillebérci úttörőtábor (Úttörő Köztársaság) életéről kiadott két diafilmet 1955-ből, illetve 1961-ből: <http://diafilm.osaarchivum.org/public/index.php?fs=2176>

<http://diafilm.osaarchivum.org/public/index.php?fs=1207&search=2&page=>

Jegyezz le két dolgot, ami megváltozott, és két dolgot, ami változatlan maradt!

.....

.....

.....

.....

3. Nézz utána, milyen és mennyi élelmiszert lehetett kapni az 1950-es évek elején az élelmiszerjegyekre! Ez napi hány kalóriát jelentett?

.....

.....

.....

4. Mit jelentenek az alábbi szavak / kifejezések: technikum, szuezi válság, beszolgáltatás, padlássöprés?

.....

.....

.....

.....

5. Milyen messze van

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

- Suez Budapesttől?
- Irkutzk Budapesttől?
- Irkutzk Szeztől?
- Moszkva Budapesttől?
- Moszkva Szeztől?

Ha egy tank átlagos sebessége maximum 50 km/h, mennyi idő alatt juthatott el egy szovjet katona Szezbe?

III. Órai munka – az óra menete

Bevezetés és a házi feladat megbeszélése: (5 perc)

Az interjúalany gyermekkorához kapcsoló feladat: (15 perc) internetes kutatómunka

1. csoport: a csillebérci úttörőtábor története (felhasználható anyag: <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2015/07/somogyvari-lajos-az-uttoromozgalom-ikonikus-helyei-06-01-08/> idevágó részei, <http://www.csilleberc.eu/a-csilleberci-szabadido-es-ifjusagi-kozpont-tortenete/>)
2. csoport: az úttörőmozgalom (pl.: Wikipédia szócikke)
3. csoport: a csillebérci úttörővasút (<http://www.gyermekvasut.hu/tortenet/>)
4. csoport: mindennapi élet az 50-es években (<http://zanza.tv/tortenelem/magyarorszag-1945-1956-kozott/eletmod-magyarorszagon-az-1950-es-evekben>)

Megbeszélés: (5 perc)

A csoportokat újraosztjuk úgy, hogy az új csoportokban minden téma ismerői közül legyen ott valaki. Az így született új csoportok tagjai megosztják egymással kutatómunkájuk eredményeit.

Feladatok 1956-hoz kapcsolódóan: (5 perc)

1. pármunka/szituációs játék:

„A” szereplő: az interjúalany öccse, aki szeretné elhagyni az országot

„B” szereplő: az édesanya vagy édesapa, aki azt szeretné, hogy a fiúk otthon maradjon

2 perces gondolkodási idő alatt gyűjtsetek össze minél több érvét a távozás / itthon maradás mellett, majd további 2-3 percben próbáljátok meggyőzni társatokat.

2. Írjatok egy levelet, amelyet az interjúban említett szovjet katona írt haza a barátjának (figyelmen kívül hagyva a cenzúrát)! Térjétek ki az alábbi szempontokra is!

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

- Miért gondolta, hogy Szuezen van?
- Mit gondolhatott a magyarországi eseményekről?

IV. Házi feladat

- A) A tanórán másodszor létrehozott csoportok készítsenek prezentációt (PowerPoint, Prezi) az általuk szóban megvitatott témáról (úttörőmozgalom).
- B) A tanulók készítsenek galériát (otthon vagy az interneten talált képekből), amely az úttörők életét mutatja be.
- C) A diákok keressenek olyan embereket, akik jártak valamelyik nagyobb úttörőtáborban (Csillebérc, Zánka), és készítsenek velük interjút!

MELLÉKLET – A feladatlap lehetséges megoldása

1. Benedek István leírása alapján a Gömb utcai iskola zenekara, és vezetője, Nemesszeghy Aurél híres lehetett a korszakban. Keressetek az interneten ezt alátámasztó vagy ennek ellentmondó adatokat! (Nem maradt nyoma a zenekar működésének, kisebb kutatás után azonban lehet találni egy 4 indulót tartalmazó kottát, ami Nemesszeghy Aurél nevéhez köthető. Rá lehet bukkanni egy fényképre is, amely az iskola zenekaráról készült, és talán Nemesszeghy Aurélt ábrázolja).

<http://csataiskola13.hu/wp-content/uploads/2013/11/csata-332x260.jpg>

2. Nézd meg a csillebérci úttörőtábor (Úttörő Köztársaság) életéről készített két diafilmet 1955-ből, illetve 1961-ből, majd jegyezd le két dolgot, ami megváltozott, és két dolgot, ami változatlan maradt!

Megváltozott: 1955-ben még a Sztálin-szobor és a szerepel mint látványosság, 1961-ben pedig az Országház, illetve a Vácott épülő cementgyár; a külföldiek között 1961-ben már nyugat-európaiak is vannak (Ausztria, Belgium – legalábbis a feliraton), 1955-ben a csehszlovák, mongol, koreai, kínai úttörőket említi a diafilm

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Ugyanaz maradt: úttörők, foglalkozások, játékok (sport, számháború), vöröskeresztes segítségnyújtás, stb.

3. Nézz utána, milyen és mennyi élelmiszert lehetett kapni az 1950-es évek elején az élelmiszerjegyekre! Ez napi hány kalóriát jelentett?

<http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/historia/84-02/ch07.html> ,

<http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/historia/84-02/ch08s02.html>

4. Mit jelentenek az alábbi szavak / kifejezések: technikum, szuezi válság, beszolgáltatás, padlássöprés?

technikum: Olyan középiskola, ami érettségivel rendelkező, középszintű gazdasági vezetőket képezett ki. A technikumok nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. A 18–20 éves fiatalok a legritkább esetben állták meg a helyüket műszak- vagy brigádvezetőként, ezért 1961-től fokozatosan megszüntették, és szakközépiskolákat hoztak létre helyettük. (forrás: <http://zanza.tv/fogalom/technikum>)

szuezi válság: népszerűsítő újságcikk olvasható itt: <http://mult-kor.hu/cikk.php?id=15288>

beszolgáltatás és padlássöprés: A Rákosi-diktatúra idején a mezőgazdasági termékeket kötelezően be kellett adni. Volt olyan, hogy a padlást is lesöpörték, mindent elvittek a gazdáktól. (<http://zanza.tv/fogalom/beszolgáltatatas>)

5. Milyen messze van?

- **Szuez Budapesttől:** légvonalban 2265,2 km, vezetési távolság 3832,9 km
- **Irkutsk Budapesttől:** légvonalban 5767,1 km, vezetési távolság 6975,1 km
- **Irkutsk Szuettől:** légvonalban 6212,6 km, vezetési távolság 8618,8 km
- **Moszkva Budapesttől:** légvonalban 1568,8 km, vezetési távolság 1823,3 km
- **Moszkva Szuettől:** légvonalban 2894,3 km, vezetési távolság 4148,9 km